

ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติด
ในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
Buddhist Leadership of Local Ruler for Drug Problem Solving in
Huai Pong Subdistrict, Mueang Rayong District, Rayong Province

ชุมพร อุ่นสงคราม¹, สายันท์ อินนันใจ² และ สมจิต ขอนวงศ์³
Chumporn Aunsongkram¹, Sayan Innunjai² and Somjit Konwong³

Received: 29 April 2025; Revised: 19 August 2025; Accepted: 24 August 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติด 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติด และ 3) นำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักอริยสัจธรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติด การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ จำนวน 387 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติด จำแนกเป็น 1. ระดับการประยุกต์หลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2. ระดับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.642) 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง (R = .678**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน 3. แนวทางการประยุกต์หลักอริยสัจธรรม เพื่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติด พบว่า การเข้าใจในประเด็นปัญหาเสพติดที่

^{1 2 3} วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Phrae Buddhis College,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author Email: unsongklam.ch@gmail.com

เกิดขึ้นในชุมชน ต้องมีการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหา การเข้าถึงที่มาของปัญหา ยาเสพติดของประชาชนในพื้นที่ยอมทำให้ได้รับข้อมูลที่สำคัญในประเด็นปัญหา การนำข้อมูลพื้นฐานมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนกำหนดนโยบายการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การสร้างวิธีการหรือกระบวนการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีกระบวนการเปิดรับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ: ผู้นำเชิงพุทธ; ปัญหายาเสพติด; ผู้ปกครองท้องถิ่น

Abstract

This research article aimed to: (1) examine the level of Buddhist leadership among local rulers in addressing drug problems; (2) investigate the relationship between the Four Noble Truths (Ariyasacca) and Buddhist leadership in drug problem management; and (3) propose practical guidelines for applying the Four Noble Truths to drug problem solving. A mixed-methods design was employed. For the quantitative component, questionnaires were administered to 387 respondents in the study area. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient to determine the relationship between the Four Noble Truths and Buddhist leadership. For the qualitative component, in-depth interviews were conducted with 17 key informants (monks and laypersons), and the data were analyzed using descriptive content analysis.

The findings revealed that: (1) the overall level of applying the Four Noble Truths to Buddhist leadership in drug problem solving in Huai Pong Subdistrict, Mueang Rayong District, Rayong Province, was high; and the overall level of Buddhist leadership among local rulers was also high (\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.642). (2) The Four Noble Truths were positively correlated with Buddhist leadership at a relatively high level ($r = .678$, $p < .01$), indicating statistically significant relationships and supporting the research hypothesis. (3) The proposed guidelines for applying the Four Noble Truths to drug problem management emphasize systematic data collection and analysis to understand the nature of drug problems in the community, identifying root causes through direct engagement with local residents, using baseline information to formulate prevention and intervention policies, establishing clear processes and mechanisms for problem resolution, and maintaining open channels for receiving community concerns and feedback to enhance collaborative action.

Keywords: Buddhist Leadership; Drug Problems; Local Administrators

บทนำ

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทุกประเทศทั่วโลก และในประเทศไทย ได้กลายเป็นปัญหาวิกฤติที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะการแพร่ระบาดที่ซับซ้อน ครอบคลุมทุกกลุ่มอายุ ทุกระดับการศึกษา และทุกอาชีพ ทั้งในเขตเมืองและชนบท ปัญหานี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน หากยังเชื่อมโยงไปถึงปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2565) โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลสำคัญของชาติ หากไม่สามารถป้องกันและแก้ไขได้อย่างจริงจัง ย่อมส่งผลให้เกิดปัญหาประชากรด้อยคุณภาพ อันเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ประเทศชาติอ่อนแอและเสี่ยงต่อการล่มสลายในอนาคต

ในระดับพื้นที่ ปัญหายาเสพติดมักมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เป็นพื้นที่หนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายนี้อย่างชัดเจน โดยมีจำนวนประชากร 11,856 คน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2566) และตั้งอยู่ใกล้กับเขตอุตสาหกรรมมาบตาพุดซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ทำให้พื้นที่แห่งนี้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจำนวนมาก ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว ความหลากหลายทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรมของแรงงานที่เข้ามาประกอบอาชีพ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา รวมถึงปัญหายาเสพติดที่แพร่กระจายเป็นวงกว้าง และยากต่อการควบคุม เนื่องจากมีปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และเครือข่ายอาชญากรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

การแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ดังกล่าว จึงไม่สามารถพึ่งพามาตรการทางกฎหมายเพียงอย่างเดียวได้ แต่จำเป็นต้องอาศัยบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นในฐานะผู้นำชุมชนที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ผู้นำเหล่านี้มีหน้าที่รับผิดชอบในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในปัจจุบันยังคงเผชิญกับข้อจำกัด ทั้งด้านศักยภาพ ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ การพัฒนาภาวะผู้นำที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้สามารถสร้างความร่วมมือ การมีส่วนร่วม และความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2565) ในยุคปัจจุบันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำได้หันมาให้ความสำคัญกับการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้นำมีคุณสมบัติของการเป็นทั้ง “คนเก่ง” และ “คนดี” (วิชชาจรณะสัมปันโน) กล่าวคือ มีความรู้ความสามารถ (วิชชา) ควบคู่ไปกับคุณธรรมและความดีงาม (จรณะ) ผู้นำที่มีคุณลักษณะเช่นนี้จะสามารถปกครองและบริหารจัดการได้อย่างเป็นธรรม ยึดหลักความถูกต้อง สร้างความไว้วางใจ และนำพาชุมชนไปสู่ความสงบสุข

“ภาวะผู้นำเชิงพุทธ” จึงเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจมากขึ้น ในแวดวงการบริหารและการพัฒนาสังคม โดยผู้นำแนวพุทธต้องยึดถือหลักธรรมในการครองตน ครองคน และครองงาน

ตัวอย่างเช่น หลักทศพิธราชธรรม จักรวรรดิวัตร ราชสังคหัตถธรรม พรหมวิหาร อคติ 4 สาราณียธรรม 6 และอริยสัจ 4 หลักธรรมเหล่านี้ช่วยให้ผู้นำนามีความมั่นคงทางคุณธรรม สามารถสร้างสมดุลระหว่างการปฏิบัติงานกับการพัฒนาจิตใจของตนเองและผู้อื่น อีกทั้งยังเอื้อต่อการเสริมสร้างความสามัคคี ความร่วมมือ และความยั่งยืนในการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ การบูรณาการพุทธธรรมกับแนวคิดภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership) ของ Burns (1987) ซึ่งเน้นการสร้างแรงบันดาลใจ การเปลี่ยนแปลงเชิงบวก และความเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จะช่วยยกระดับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นให้สามารถขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างมีพลังและยั่งยืน ภาวะผู้นำเชิงพุทธจึงไม่เพียงเป็นกรอบแนวคิดทางจริยธรรม หากยังเป็นเครื่องมือเชิงปฏิบัติที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปกครองและการบริหารจัดการในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยมุ่งเน้นการสร้างแนวทางที่ผสมผสานพุทธธรรมเข้ากับภาวะผู้นำสมัยใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเสพติดและสร้างต้นแบบที่สามารถต่อยอดไปยังพื้นที่อื่น ๆ ได้ต่อไป ผลการศึกษานี้ไม่เพียงแต่จะช่วยยกระดับคุณภาพของผู้นำท้องถิ่น หากยังเป็นแนวทางเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ทั้งในระดับชุมชน ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อบรรเทาและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการประยุกต์หลักอริยสัจธรรมเพื่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธีซึ่งรวมการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง จำนวน 11,779 คน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2566, ออนไลน์) ใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด เพื่อให้เลือกตามหัวข้อที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดครอบครัวใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ทυχ หมายถึง ปัญหา 2. สมุทัย หมายถึง ต้นเหตุปัญหา 3. นิโรธ หมายถึง เป้าหมายการแก้ปัญหา และ 4. มรรค หมายถึง วิธีแก้การปัญหา ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดครอบครัวใน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) 2. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และ 3. ผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership) ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตั้งแต่ “มากที่สุด” จนถึง “น้อยที่สุด” (ชุตี ระบอบ และคณะ, 2552) ก่อนการใช้งานจริงแบบสอบถามถูกทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นรวม 0.768

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตแพร่ เพื่อเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลห้วยโป่ง โดยกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มต้นจากการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลมีความถูกต้องและครบถ้วน การดำเนินการนี้ไม่เพียงช่วยให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างราบรื่น แต่ยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการวิจัยที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและความเข้าใจในความต้องการที่แท้จริง

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามถูกวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ 2) การบูรณาการหลักพุทธธรรมวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวัดระดับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่ เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในแต่ละด้านขั้นตอนการวิจัยนี้ถูกออกแบบอย่างละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและมีคุณภาพ ซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ สำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติด

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป 2) ผู้นำชุมชน จำนวน 14 คน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 รูป หรือคน รวมจำนวน 17 รูปและคน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์เริ่มต้นจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดที่ชัดเจนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดโดยมีเนื้อหาครอบคลุมในประเด็น 1. ผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) 2. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และ 3. ผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership)

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูล ถูกดำเนินการโดยผู้วิจัยที่ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและถูกต้องที่สุด

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผ่านการบันทึกเสียงและจดบันทึกอย่างเป็นระบบ จากนั้นข้อมูลถูกนำมาแยกแยะและจัดเรียงเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งคำนึงถึงบริบทของผู้ให้ข้อมูล การวิเคราะห์จะนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา พร้อมทั้งการอ้างอิงคำพูดของผู้ให้ข้อมูลเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและความชัดเจนในการนำเสนอ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.69 และเป็น เพศหญิง มีจำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 63.31 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 42-49 ปี มีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 35.92 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเจ้าของกิจการหรือร้านค้าหรือค้าขาย มีจำนวน 98 คิดเป็นร้อยละ 25.32 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001 - 20,000 บาท มีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 35.14

2) ระดับการประยุกต์หลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, $S.D.=0.620$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังตารางที่ 1 ดังนี้

หลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่น เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านทุกข์ ปัญหา	4.25	0.614	มาก
2. ด้านสมุทัย ต้นเหตุปัญหา	4.23	0.629	มาก
3. ด้านนิโรธ เป้าหมายการแก้ปัญหา	4.15	0.646	มาก
4. ด้านมรรค วิธีแก้การปัญหา	4.14	0.593	มาก
ภาพรวม	4.19	0.620	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของหลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่น
เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

3) ระดับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.642) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหา เสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	ระดับความเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership)	4.17	0.671	มาก
2. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)	4.31	0.604	มาก
3. ผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership)	4.16	0.650	มาก
ภาพรวม	4.21	0.642	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่น
เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R= .678^{**}$) ทำให้ทราบว่าด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R= .498^{**}$) ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R= .465^{**}$) และด้านผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($R= .414^{**}$) ดังตารางที่ 3

คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	ตัวแปรตาม		
		1. ผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership)	2. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)	3. ผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership)
ตัวแปรต้น				
อริยสัจธรรม	.678**	.498**	.465**	.414**
1. ด้านทุกข์ ปัญหา	.510**	.467**	.415**	.289
2. ด้านสมุทัย ต้นเหตุปัญหา	.631**	.460**	.344	.428**
3. ด้านนิโรธ เป้าหมายการแก้ปัญหา	.680**	.485**	.515**	.482
4. ด้านมรรค วิธีแก้การปัญหา	.893**	.580**	.584**	.456

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการประยุกต์หลักอริยสัจธรรม เพื่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่ เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า การติดต่อสื่อสารที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลากหลาย จนทำให้บางกรณีเกิดความล่าช้า การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ที่ไม่สามารถนำมาเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการจัดการปัญหาได้ การทำงานไม่มีความต่อเนื่องจนทำให้เกิดความชะงักหรือล่าช้าในการเปลี่ยนแปลง การทำงานที่มากเกินไป จนทำให้เกิดเป็นงานเกินภาระที่ต้องรับผิดชอบ จนไม่ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลง ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้อย่างเหมาะสม การดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ ไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มศักยภาพที่ควรจะเป็น เนื่องจากเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม มีความหลากหลายทางสังคม ความคิด วัฒนธรรม ประเพณีที่ไม่สามารถหลอมรวมให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน แรงจูงใจในการพัฒนาจิตใจไม่เพียงพอ เนื่องจากการดิ้นรนเพื่อยกระดับชีวิตประจำวันจน ทำให้ไม่สามารถจัดสรรเวลาในการพัฒนาทางด้านจิตใจได้อย่างเต็มที่ ควรสร้างช่องทางหรือกลุ่มงานเฉพาะด้านที่เป็นหน่วยงานกลางในพื้นที่ สำหรับการบริหารจัดการปัญหาเสพติดเป็นการเฉพาะ ควรมีคณะทำงานหรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเฉพาะเพื่อความต่อเนื่องในการจัดการปัญหาเสพติดในพื้นที่ ควรมีการกระจายงานเพื่อลดภาระความรับผิดชอบที่กระจุกเฉพาะรายบุคคลมากเกินไป ควรสร้างองค์รภาคีเฉพาะเพื่อสร้างความ

เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน โดยการหลอมรวมความหลากหลายที่มีในพื้นที่ให้เกิดความเด่นชัดเฉพาะของชุมชน ควรมีการกำหนดระยะเวลาสำหรับการพัฒนาจิตใจตามที่เหมาะสมในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับการประยุกต์หลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า การประยุกต์หลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีระดับการประยุกต์ โดยแบ่งเป็น

1) ระดับของการประยุกต์หลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า ด้านทุกซ์ปัญหา ด้านสมุทัย ต้นเหตุปัญหา ด้านนิโรธ เป้าหมายการแก้ปัญหา และด้านมรรค วิธีแก้การปัญหา โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติกร จันทะกล และเวชสุวรรณ อางวิชัย (2565) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามการประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนควรมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนามีส่วนในการตัดสินใจวางแผนร่วมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือแก้ปัญหาชุมชนให้เหมือนปัญหาของตนเอง

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) และผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership) โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระประสิทธิ์ สุขะธิต (บุญหนา) (2563) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารตำบลกุดน้ำใส อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้นำท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น พบว่า ประชาชนที่มี อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา

อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน และ 4) ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นตามหลักสัปปุริสธรรม 7 พบว่า ผู้นำท้องถิ่นควรยึดถือหลักการและการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีขั้นตอนวางนโยบายที่มีเป้าหมายและคุ้มค่า มีจิตใจโอบอ้อมอารี และเสียสละแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กำหนดนโยบายในการบริหารบริหารงานอย่างเหมาะสมทั้งด้านเวลาและงบประมาณ นำนโยบายไปปฏิบัติตามกรอบเวลา ประสานงานกับทุกองค์กรและทุกภาคส่วน และสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R = .678^{**}$) กล่าวคือ เมื่อมีการประยุกต์หลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดส่งผลให้ผู้นำมีความเป็นภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พ.ต.อ.ทชชกร แสงทองดี (2563) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการสร้างภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจประกอบด้วย 16 ด้าน (คำหลัก) คือ 1) มีวิสัยทัศน์ 2) มีความเชี่ยวชาญ 3) มีมนุษยสัมพันธ์ 4) ความคิดริเริ่ม 5) ความกล้าหาญ 6) ความยุติธรรม 7) ความภักดี 8) ความไม่ถือตัว 9) ความพอใจ 10) ความขยัน 11) ความตั้งใจ 12) ความรอบคอบ 13) รอบรู้ในทุกด้าน 14) พากเพียรไม่ท้อถอย 15) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม 16) มุ่งประสานเป็นสำคัญ และเมื่อนำตัวแปรการสร้างภาวะผู้นำทั้งหมดมาแยกเป็นตัวแปรย่อย สามารถสังเคราะห์ตัวแปรด้านการสร้างภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ได้ทั้งสิ้น 64 ตัวแปร (กลุ่มคำ) 2. องค์ประกอบของภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างภาวะผู้นำ ประกอบด้วย มีวิสัยทัศน์ มีความเชี่ยวชาญ มีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดริเริ่ม ความกล้าหาญ ความยุติธรรม ความภักดีและความไม่ถือตัว 2) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย ความพอใจ ความขยัน ความตั้งใจ และความรอบคอบ และ 3) ภาวะผู้นำในโรงเรียนนายร้อยตามหลักพุทธธรรม ประกอบด้วย รอบรู้ในทุกด้าน พากเพียรไม่ท้อถอย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และมุ่งประสานเป็นสำคัญ และ 3. รูปแบบการสร้างภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (KORN Model) ประกอบด้วย 1) Knowledge ความรอบรู้ในทุกด้านประกอบด้วย Knowledgeableness รอบรู้ในทุกด้าน Vision มีวิสัยทัศน์ Expertise มีความเชี่ยวชาญ Creativity ความคิดริเริ่ม และ Deliberateness ความรอบคอบ 2) Organization เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (องค์กร) ประกอบด้วย Selflessness เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม Bravery ความกล้าหาญ Fairness ความยุติธรรม (ดำรงตนในยุติธรรม) Royalty ความภักดี และ Approachableness ความไม่ถือตัว 3) Relationship มุ่งประสานเป็นสำคัญประกอบด้วย Coordination มุ่งประสานเป็นสำคัญ

Human relation มีมนุษยสัมพันธ์ 4) Never give up พากเพียรไม่ท้อถอย ประกอบด้วย Unflinching พากเพียรไม่ท้อถอย Sufficiency ความพอใจ Diligence ความขยัน และ Determination ความตั้งใจ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการประยุกต์หลักอริยสัจธรรม เพื่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เมื่อพิจารณาจากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

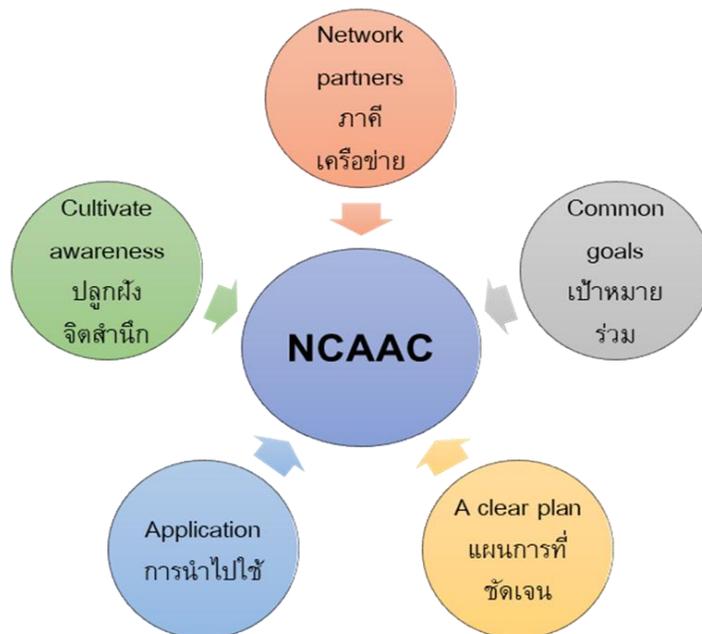
1) ปัญหาและอุปสรรคการประยุกต์หลักอริยสัจธรรม กับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่น เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า การติดต่อสื่อสารที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลากหลายจนทำให้บางกรณีเกิดความล่าช้า การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ที่ไม่สามารถนำมาเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการจัดการปัญหาได้ การทำงานไม่มีความต่อเนื่อง จนทำให้เกิดความชะงักหรือล่าช้าในการเปลี่ยนแปลงการทำงานที่มากเกินไป จนทำให้เกิดเป็นงานเกินภาระที่ต้องรับผิดชอบ จนไม่ประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลง ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรมน จันรอง (2563) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเล่า อำเภอเมืองชัยภูมิจังหวัดชัยภูมิโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก และ 4) แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พบว่า ภาครัฐควรให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นให้มากขึ้น และมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ให้มีความสำคัญกับประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นรอบด้านในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

2) ข้อเสนอแนะการประยุกต์หลักอริยสัจธรรม กับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่า ควรสร้างช่องทางหรือกลุ่มงานเฉพาะด้าน ที่เป็นหน่วยงานกลางในพื้นที่สำหรับการบริหารจัดการปัญหาเสพติดเป็นการเฉพาะ ควรมีคณะทำงานหรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเฉพาะ เพื่อความต่อเนื่องในการจัดการปัญหาเสพติดในพื้นที่ ควรมีการกระจายงานเพื่อลดภาระความรับผิดชอบที่กระจุกเฉพาะรายบุคคลมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาทัศนพงษ์ ชยเมธี (กลิ่นศรีสุข) (2563) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักอริยสัจธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มี

เพศต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุการศึกษา อาชีพ รายได้และหลักอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน และ 4) ข้อเสนอแนะ พบว่า ประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของ การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ควรติดตามการปกครองส่วนท้องถิ่นของตนอย่างทั่วถึง ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์และบอร์ดประชาสัมพันธ์ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอปัญหาและหาทางแก้ไขร่วมกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนา

องค์ความรู้ใหม่

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพตติในตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย
(ที่มา: ชุมพร อุ่นสงคราม)

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการวิจัย และทำการสังเคราะห์องค์ความรู้ตามหลัก อริยสัจธรรมโดยได้สรุปเป็น “NCAAC” ที่มุ่งเน้นในการสร้างภาวะผู้นำเพื่อแก้ไขปัญหาเสพตติ ดังนี้

1. Network partners (ภาคีเครือข่าย) คือ การสร้างความร่วมมือของชุมชน สังคม หน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ เพื่อเป็นเครือข่ายในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน โดยเฉพาะการนำเอาแกนนำของแต่ละเครือข่าย หรือสมาชิกในเครือข่ายที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเฉพาะและเหมาะสม สำหรับการดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน

2. Common goals (เป้าหมายร่วม) คือ การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกันของสมาชิกเครือข่ายในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยเป้าหมายที่กำหนดจะต้องมาจากแนวคิดและความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในชุมชน เพื่อเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงบริบทของสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แนวทางปฏิบัติที่เป็นไปได้จริงในสังคม เพื่อจะนำไปสู่การกำหนดวิธีการในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. A clear plan (แผนการที่ชัดเจน) คือ การจัดทำแผนการดำเนินการสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดร่วมกันในภาคีเครือข่ายความร่วมมือ โดยมีการมุ่งหวังเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด มีการนำข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องตั้งแต่ข้อมูลพื้นฐานจนถึงข้อมูลเชิงลึกมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติงานที่เหมาะสมในแต่ละประเด็นด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

4. Application (การนำไปใช้) คือ การลงมือดำเนินการตามแผนงานที่ได้มาจากการสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ มีการวางแผนเพื่อกำหนดนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด การดำเนินการตามแผนงานที่มีการวางไว้จะทำให้คนที่ปฏิบัติงานมีกรอบในการทำงานที่ชัดเจน การทำงานจะเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม

5. Cultivate awareness (ปลูกฝังจิตสำนึก) คือ การเตรียมความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ให้มีคุณธรรมจริยธรรมผ่านหลักธรรมทางศาสนา การพัฒนาทางด้านจิตใจของประชาชนให้มีความเข้มแข็ง ตระหนักถึงอันตรายของยาเสพติดที่เกิดขึ้น รวมถึงเป็นการสร้างเกราะป้องกันทางด้านจิตใจไม่ให้เกิดความหลงไปกับสิ่งที่เข้ามาจนทำให้หลงผิดไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด จำแนกเป็น 1. ระดับการประยุกต์หลักอริยสัจธรรมกับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับมาก และ 2. ระดับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอริยสัจธรรม กับภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่ เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($R = .678^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน และ 3) แนวทางการประยุกต์หลักอริยสัจธรรมเพื่อภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้ปกครองท้องที่ เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า การเข้าใจใน

ประเด็นปัญหาสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนให้ได้ดี ต้องมีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชนให้เพียงพอ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหาด้านสาเหตุของชุมชน การวางแผนกำหนดนโยบาย การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ รวมถึงสร้างกระบวนการในการแก้ไขปัญหาสาเหตุ ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้นำควรมีการพัฒนาตนเองในทุกด้านทั้งทางหลักทางธรรมและหลักทางโลกให้มีความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชน นอกจากนี้ประชาชนและผู้นำควรร่วมมืออย่างเต็มที่สำหรับการวางนโยบายในการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ รวมถึงการให้ข้อมูลสำคัญต่อการนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายของผู้นำ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้นำควรสร้างช่องทางหรือกลุ่มงานเฉพาะด้านที่เป็นหน่วยงานกลางในพื้นที่สำหรับการบริหารจัดการปัญหาสาเหตุเป็นการเฉพาะ รวมถึงการมีคณะทำงานหรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเฉพาะเพื่อความต่อเนื่องในการจัดการปัญหาสาเหตุในพื้นที่ และควรมีการกระจายงานเพื่อลดภาระความรับผิดชอบที่กระจุกเฉพาะรายบุคคลมากเกินไป

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้นำควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ มีการบูรณาการการทำงานแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ รวมถึงพัฒนาบทบาทของผู้นำชุมชนในการกำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาเหตุ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2566). รายงานข้อมูลตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <https://3doctor.hss.moph.go.th/main/rp>
- ชุตติ ระบอบ และคณะ. (2552). ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ฐิติกร จันทะกล และเวชสุวรรณ อาจิวิชัย. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. วารสารรัฐศาสตร์สาส์น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 1(1), 12-21.
- ทัชชกร แสงทองดี. (2563). รูปแบบการสร้างภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ. (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (ม.ม.ป.). แนวคิดการศึกษาแนวพุทธ บทสนทนาธรรมระหว่างท่านพระธรรมปิฎกกับคณะครูรุ่งอรุณ. ม.ป.ท: ม.ป.ป.

- พระประสิทธิ์ สุเชิโต (บุญหนา). (2563). ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหาร
ตำบลกุดน้ำใส อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระมหาทัศนพงษ์ ชยเมธี (กลินศรีสุข). (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการ
ปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต).
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- วัชรมน จันรอง. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหาร
ส่วนตำบลบ้านเล่าอำเภอเมืองชัยภูมิจังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต).
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2567). รายงานสุขภาพคนไทย. สืบค้นเมื่อ
17 พฤษภาคม 2567. เข้าถึงได้จาก [https://www.thaihealthreport.com/th/arti
cles_detail.php?id=182](https://www.thaihealthreport.com/th/articles_detail.php?id=182)
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและ
ปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2566. เข้าถึงได้จาก
<http://www.pmnidat.go.th/thai/downloads/serviceplan/SP02-65.pdf>
- Burns, J. M. (1987). Leadership. New York: Harper & Row.
- Yamane, T. (1973). Statistics an introductory analysis. New York: Harper & Row.